

Infrastrukturdepartementet
Dnr I2021/02956

Yttrande IKEA Sverige

Transportstyrelsens utredning (TGS 2020-11409)

om förutsättningarna för att föra vissa fordon som drivs med el eller andra alternativa drivmedel med körkortsbehörighet B

IKEAs vision är att skapa en bättre vardag för de många människorna. Det inkluderar även att ha en positiv påverkan på människor och miljö, samt inspirera och möjliggöra för över 1 miljard människor att leva ett mer hållbart liv inom planetens gränser. Vårt mål är att vår globala verksamhet ska vara cirkulär och klimatpositiv till 2030.

Nu mer än någonsin är det viktigt att Sverige har en tydlig färdriktning och att politiska beslut underlättar för företag som vill bidra till omställningen och investera i klimatneutrala innovationer. Implementering av det EU-direktiv som Transportstyrelsen utrett är ett viktigt steg för att nå de ambitiösa mål som såväl näringslivet som regeringen har satt upp för att ställa om transportsektorn.

Omställning av transportsektorn

Transportsektorn står för nära en tredjedel av de fossila utsläppen i Sverige i dag. Det är den sektor som har störst förutsättningar att snabbt kunna ställa om till att bli fossilfri. Att Sverige lyckas är avgörande för att säkra en hållbar framtid och bibehålla vår konkurrenskraft i världen.

IKEA vill vara en aktiv del av omställningen och bidra till mindre utsläpp och renare städer genom att se till att fler transporter sker med eldrivna fordon. Vår vision är att våra transporter ska ha nollutsläpp. För att nå dit har vi som ambition att senast år 2025 ha utsläppsfria hemleveranser och egna företagsbilar, samt senast år 2030 ha minskat medarbetares och kunders relativa utsläpp från resor till IKEAs fysiska mötesplatser med 50 procent.

Vi välkomnar att den svenska regeringen har tagit flera initiativ och deltar i globala samarbeten för att öka takten i omställningen till utsläppsfria transporter. I Glasgow förra året samlades regeringar, städer, fordonstillverkare, företag och civilsamhället med flera, bakom den så kallade COP26-deklarationen för utsläppsfria personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Även Ingka Group/IKEA har skrivit under denna globala överenskommelse om att påskynda arbetet för att 100 procent av de nya personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar som säljs ska vara utsläppsfria. Det är viktigt att politiken och näringslivet tar initiativ som dessa för att driva

utvecklingen åt rätt håll. Men initiativ och deklARATIONER behöver nu verkställas i konkret handling.

IKEA tar flera viktiga steg i arbetet att nå våra mål. Bland annat kommer vi till 2024 installera 700 nya laddpunkter för elbilar, varav 280 supersnabbladdande, i anslutning till våra 20 varuhus och kontor i Sverige. IKEAs satsning innebär att det svenska nätet med snabbladdare kommer stärkas med närmare 18 procent.

Redan 2019 var alla våra hemleveranser i Stockholm fossilfria och sedan 2020 även våra hemleveranser i Göteborg. Sammantaget är idag 60 procent av våra hemleveranser i Sverige fossilfria.

Under 2021 förberedde vi oss på att introducera lätta ellastbilar för våra leveranser i Stockholm. Den rådande bristen på chaufförer med C-körkort och att Sverige inte implementerat det EU-direktiv som ger möjlighet att föra dessa fordon med körkortsbehörighet B har dock gjort att detta försenats. Att direktivet inte har implementerats i Sverige har därmed negativt påverkat våra möjligheter att ta ytterligare ett viktigt steg i vår omställning. IKEA står redo att genomföra investeringen men detta regelhinder försenar vår möjlighet att göra det.

Närmare synpunkter på förslaget

Tyvärr saknar vi fokus på den gröna omställningen i Transportstyrelsens utredning och även det konstruktiva förhållningssätt som vi sett att flera andra länder antagit. En rad länder inom EU har redan nyttjat direktivet vilket visar att det faktiskt är möjligt att införa det undantag som direktivet medger.

Utredningen lyfter istället alternativet att verka för ändringar i FN-konventioner, vilket skulle ta mycket lång tid. Omställningen kan inte vänta, klimatfrågan behöver snabbare handling än så. IKEA anser att det rådande EU-direktivet som skulle ge möjligheten att föra vissa fordon som drivs med el eller andra alternativa drivmedel med körkortsbehörighet B är bäst väg framåt. Både ur ett ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. För att skapa förutsättningar för näringslivet att ställa om behöver båda dessa perspektiv vägas in. Att minska den möjliga lastvolymen då batterilösningen står för en större del av totalvikten skulle resultera i att fler fordon behöver köras för att uppnå samma lastvikt. Att övergå till el blir då en dyrare lösning för såväl transportören, godstransportköparen som slutkonsumenten då det skulle krävas investeringar i fler fordon.

Ett annat alternativ är att betydligt öka antalet utbildningsplatser för C-behörighet. Detta är en nödvändig långsiktig insats för att möta logistiksektorns behov, men det löser inte utmaningen här och nu. Transportföretagen bedömer att behovet av nyutbildade lastbilschaufförer med C-behörighet är 5 000 per år, medan det idag utbildas ungefär 3 000 årligen.

IKEA är angelägna om att hitta en väg framåt och vi förutsätter att en konstruktiv ansats antas för direktivet ska kunna implementeras och att fler transporter ska kunna elektrifieras. Vår förhoppning är att regeringen skyndsamt väljer att implementera detta direktiv (EU) 2018/6451,

vilket flera andra EU-länder redan har gjort. Om regeringen anser att en implementering av direktivet behöver kompletteras anser vi att möjliga kompletteringar skulle kunna vara att:

- *Ställa krav på kompletterande utbildning*; ett antal länder som tillämpat undantaget har förenat möjligheten med ett krav på kompletterande utbildning för förarna. Dock betydligt mindre i omfattning än det som krävs för C1 eller C-körkort.
- *Begränsa maxhastigheten*; fordonens hastighet skulle kunna begränsas till lämplig nivå för att minska eventuella olycksrisker. Fordon som skulle omfattas av undantaget kommer med största sannolikhet att framföras i stadsmiljö vilket i sig kommer att begränsa hastigheten.

Sverige har satt ambitiösa miljömål för inrikes transporter, som ska minska sina växthusgasutsläpp med 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Tillsammans kan vi, med rätt förutsättningar, ta viktiga steg för att ställa om transportsektorn och mot det ambitiösa målet att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

Jonas Carlehed
Hållbarhetschef IKEA Sverige
Jonas.carlehed@ingka.ikea.com
+46(0)708 35 10 97

Frida Lundgren
Samhällskontakter IKEA Sverige
Frida.lundgren@ingka.ikea.com
+46(0)701 43 55 20